

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУ МЕНЕДЖМЕНТІ КАФЕДРАСЫ

Факультеттің Ғылыми кеңес мәжілісінде

БЕКІТІЛДІ

Факультет деканы

_____ Б.Б. Мейірбаев

**«ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ВИКТИМОЛОГИЯ БОЙЫНША КЕҢЕС
БЕРУ» ПӘНІНЕН ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Мамандығы 7М001801 – «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану»

2 курс, 5 кредит, күзгі 3 семестр

Алматы, 2022

Пән бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын дайындаған Педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының аға оқытушысы п.ғ.к., Аринова Б.А.

Педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының мәжілісінде қаралып ұсынылды.

«_____» _____ 2022 ж., хаттама № _____

Кафедра меңгерушісі

_____ Әлқожаева Н.С.

Пәннің мақсаты:

Магистранттарға адамның әлеуметтенуіне ықпал ететін әртүрлі виктимогендік жағдайлар туралы түсінік беру; құрбандықтың алдын-алу шараларының теориялары, типологиясы, стильдері, әдіс-тәсілдері бойынша ұғымдар жүйесін қалыптастыру

Пән бойынша қорытынды емтихан түрі – **жазбаша (offline)**.

Емтихан сұрақтары пән бойынша оқытылған дәріс, семинар және МӨЖ тапсырмаларының барысында құрастырылады. Офлайн оқыту кезіндегі **жазбаша** емтиханның міндеті - оқу жетістіктерін меңгеруге жоспарланған білімдері мен дағдыларын бағалау болып табылады. Офлайн сұрақтарды әзірлеу критериялды-бағдарлы тұрғысынан қарастырылады.

Сұрақтарды құруда мазмұнды іріктеу кезінде басшылыққа алынатын принциптер: материалдың теориялық маңыздылығы; ғылыми нақтылық; сұрақтың мазмұнының пән бойынша білімдерге, деңгейіне сәйкестігі; репрезентативтілік (бақылау үшін мазмұн элементтерінің толықтығы мен жеткіліктілігі); **жазбаша** емтиханның тапсырмалары мазмұнының білім жүйелілігі талаптарына сәйкестігі; кешенділік және теңгерімділік (негізгі тақырыптардың кешенді көрінісі және негізгі теориялық материалдар мен практикалық іс-әрекет әдістерінің теңдестірілген көрінісі);

Емтихан өткізу ерекшеліктері: емтихан барысында магистрант емтихан сұрақтарына белгіленген кестеге сәйкес, жазбаша жауап береді. Жоғары ажыратымдылықтағы бейнекамералары бар және дыбыс жазылатын аудиториялар мен дәріс залдарында **offline** режимінде өтеді, сондай-ақ емтихан жұмыстарын шифрлау және дешифрлау арқылы жүргізіледі.

Оқыту нәтижелері:

Курсты оқу нәтижесі бойынша студент қабілетті болады:

- Виктимологияның қоғамдық бағыт және әлеуметтік құбылыс ретіндегі орнын түсіндіре алуы;
- әлеуметтік-педагогикалық виктимологияның шығуы мен қалыптасуы туралы теориялық білімдерді, түсініктерді ажырата алуы;
- әлеуметтік-педагогикалық виктимология дағы әлеуметтік жағдайларды, виктимогендік факторларды талдауы;
- әлеуметтік-педагогикалық виктимологиядағы кеңес беруде тиімді әдіс-тәсілдерді қолдануы;виктимділікке тап болмаудың дұрыс жолдарын таңдай алуы;
- әлеуметтік- педагогикалық виктимологияның басқа ғылымдармен байланысын анықтай алуы;
- Әлеуметтік құрбандықтың объективті және субъективті факторларын білуі;
- әлеуметтік теңсіздік- виктимологиялық мәселелерді тудырушы себептердің бірі екендігін дәйектей алуы; жасөспірімдердің әлеуметтік виктимологиялық сипатын анықтай алуы.
- Шығармашылық тапсырмаларды, пән бойынша орындалатын жазба және зерттеушілік жобалау жұмыстарының нәтижесін көрсете білуі керек.

Емтиханды өткізу формасы:

СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: ЖАЗБАША.

Емтиханның ұзақтығы *2сағатты* құрайды.

Жазбаша емтихан тапсыру процесі емтихан билетін автоматты түрде құруды қамтиды. Білім алушыға мәтінді берілген сұрақтар бойынша жазбаша жауап қалыптастыру қажет. Оқытушы Univer АЖ (univer.kaznu.kz) сұраулығына пән бойынша әзірленген емтихан сұрақтарын жүктейді. Әр билет үш блокқа бөлінген сұрақтардан тұрады.

Бірінші блокқа оқыту объектісін білу мен түсінуді бағалайтын когнитивті (білімділік) құзыреттілік сұрақтары енеді. Бұл магистранттардың оқыту аймағындағы алдыңғы қатарлы білімді түсіну мен білімін көрсету қабілетін қамтиды.

Екінші блокқа ақпаратты қолдану және талдау іскерлігін бағалайтын функционалдық құзыреттілікті анықтайтын сұрақтар кіреді. Бұл магистранттардың зерттеу аймағындағы дәлелдерді қалыптастыру мен негіздеу және мәселелерді шешу арқылы өз білімін қолдана білуі және түсінуін қарастырады.

Үшінші блокқа ақпаратты синтездеу және бағалау іскерлігін анықтайтын жүйелік құзыреттілік мәселелері кіреді. Мұнда магистранттардың пікірлерді дәлелдеу, эссе жазу қабілеттері бағаланады.

Тапсыру күні мен уақыты: емтихан сессиясының кестесіне сәйкес болады

Емтихан уақыты: 2 сағат

Пән бойынша қорытынды емтихан 15 апталық оқытудан кейін жүргізіледі.

Емтихан түрі – **жазбаша.**

Жұмысты тексеру: Емтихан үшін аттестаттау ведомосына балл қою уақыты -72 сағатқа дейін. Жазылған емтихан нәтижелері 100-баллды жүйеде **Univer жүйесінде** бағаланады.

Дайындалуға арналған тақырыптар:

1 тақырып. Әлеуметтік-педагогикалық виктимологияның теориялық әдіснамалық негіздері. ҚР (құқықтық, әлеуметтік, педагогикалық, психологиялық) нормативтік құжаттардың әлеуметтік-педагогикалық виктимологиядағы қолданысы.

2- тақырып. Құрбандардың әлеуметтік-демографиялық сипаты. «Виктимология» ұғымының қоғамдық бағыт және әлеуметтік құбылыс ретіндегі мәні: қалыптасуы мен дамуы. Виктимологияның түрлері, көп аспектілігі. Г.Гентинг, Б.Мендельсон, Э.Сатерленд, Г.Элленбергер теориялары

3-тақырып. Виктимділік – өзіне тән қасиеттерге немесе атқаратын қызметіне байланысты тұлғаның қылмыс жәбірленушісіне айналып кету бейімділігі.

4-тақырып. Виктимологияның басқа ғылымдармен байланысы. Әлеуметтік-педагогикалық виктимология» ұғымының қоғамдық мәні: негізгі түсініктер;

5-тақырып Әлеуметтік жағымсыз жағдайлардағы құрбандардың типтері. Виктимогендік – адамдарды құрбандарға айналдыруы мүмкін қауіпті жағдай.

6-тақырып. Әлеуметтік құрбандықтың объективті және субъективті факторлары. Әлеуметтік теңсіздік- виктимологиялық мәселелерді тудырушы себептердің бірі. Өртүрлі мәдениеттер жағдайындағы құрбандық мәселесі.

7-тақырып Тұлғаның әлеуметтенуіндегі қауіпті кезеңдер. Жастардың және жасөспірімдердің әлеуметтік виктимологиялық сипаты .

8-тақырып. Тұлғаның бейімделуі және бейімделе алмауы туралы психоаналитикалық, гумандық, когнитивтік теорияларға түсінік. Құрбандылықтағы мінез-құлық кедергілері

9-тақырып. Тәуекел тобындағы жасөспірімдердің әлеуметтік виктимологиялық сипаттамасы. Мүмкіндігі шектеулі және мүгедек балалардың әлеуметтенуінің өзіндік ерекшеліктері

10-тақырып. Жағымсыз отбасы баланың виктимділігінің ортасы ретінде. Отбасының виктималдық жағдайлардағы (құқықтық, рухани, әлеуметтік, тұрмыстық, аралас неке мәселелерінің бала тәрбиесіне ықпалы. Мигранттар мен босқындардың балаларының әлеуметтенуі виктимогендік мәселе.

11-тақырып. Құрбандыққа душар болған адамдарға әлеуметтік қолдау көрсету және оларды қорғау бойынша берілетін кеңес түрлері. Әлеуметтік педагогтің виктимологиялық жағдайлардағы кәсіби этикасы және конфиденциальдық мәселелері.

12-тақырып. Әлеуметтік бейімделе алмаудың патологиялық, патологиялық емес, локальды және жаһандық түрлері: кеңес беру ерекшеліктері Виктимологиялық жағдайлардың алдын-алудағы құқықтық, медициналық, ақпараттық кеңес түрлері.

13-тақырып. Әлеуметтік педагог пен құқық қорғау органдары қызметкерлерінің виктимологиялық жағдайларда кеңес берудегі іс-әрекеттестігі және өзара ынтымақтастығы және оларды қорғау бойынша берілетін кеңес түрлері

14-тақырып. Әлеуметтік-педагогикалық виктимология бойынша кеңес берудің әдістемесі мен технологиялары. Латенттік құрбандармен әлеуметтік-педагогикалық кеңес түрлері.

15-тақырып Әртүрлі жағдайларға тап болған адамдарға әлеуметтік –педагогикалық кеңес берудегі адамгершілік қағидаларының орны.

Оқу әдебиеттері:

1. Биктагирова Г.Ф., Валеева Р.А., Дроздикова-Зарипова А.Р., Калацкая Н.Н., Костюнина Н.Ю. Профилактика и коррекция виктимного поведения студенческой молодежи в Глобальной сети Интернет: теория, практика. - Казань: Издательство «Отечество», 2019. - 320 с.
2. Ривман, Д. В. Виктимология /Д.В. Ривман, В.С.Устинов. СПб. :Питер,2000.–214 с.
3. Основы социально-педагогической виктимологии: Учебное пособие // Сост. Н. И. Бумаженко. – Витебск: Изд. УО «ВГУ им. П. М. Машерова», 2005.
4. Әлқожаева, Н. С. Әлеуметтік педагогика. оқу құралы - Алматы : Қазақ университеті, 2011. - 140 б.
5. Айтбаева А. Б. Әлеуметтік педагогика негіздері: оқу құралы.- Алматы, Қазақ университеті, 2011.-165бет.
6. Журлова, И. В. Социально-педагогическая виктимология : курс лекций / И. В.Журлова. – Мозырь : УО МГПУ им. И. П.Шамякина, 2010., 172 с.
7. Алдакимова, О.В.Социально-педагогическая виктимология: учебно-методическое пособие / Алдакимова О. В. - Армавир : 2016. - 186 с
8. Таумышева Р.Е. Заң психологиясы. – Ақтөбе: «Қ.Ж.Жұбанов атындағы АӨМУ «Жұбанов университеті» баспасы, 2017ж. – 128 бет.

Емтиханға дайындығын бағалау, оқыту нәтижесі: Баға қою өлшемдері.

Балл	Жауап мазмұны
95-100 (А)	1.Емтихан сұрақтарына берілген жауап теориялық тұрғыдан нақты, толық жазылған.
90-94 (А-)	2. Жауаптың мазмұны өзін-өзі тану туралы дұрыс мәлімет береді, практикалық ерекшеліктері сипатталған және толық шешілген.
Өте жақсы	

	<p>3.1-2 блок жауаптары теориялық материалдарды жақсы игергендігін білдіреді.</p> <p>4. Шығармашылық жұмыста қабілеттілігі көрінеді.</p>
<p>85-89 (B+)</p> <p>80-84 (B)</p> <p>75-79 (B-)</p> <p>70-74 (C+)</p> <p>Жақсы</p>	<p>1. Емтихан сұрақтарына берілген жауап тақырыптың мазмұнына қойылатын талаптарға сай келеді.</p> <p>2. Мазмұнында ашылмай қалған аспектілер бар.</p> <p>3. Практикалық ерекшеліктері толық сипатталмаған.</p> <p>4.1-2 блок жауаптары теориялық материалды 80% игергендігін көрсетеді .</p>
<p>65-69 (C)</p> <p>60-64 (C-)</p> <p>55-59 (D+)</p> <p>50-54 (D)</p> <p>Қанағаттанарлық</p>	<p>1. Жұмыс орындалған, бірақ мазмұны толық ашылмаған.</p> <p>2. Практикалық ерекшеліктері сипатталмаған.</p> <p>3. Жауаптары қысқа, қосымша жүйелілікті, ақпараттың қисындылығын талап етеді.</p>
<p>25-49 (FX)</p> <p>0-24 (F)</p> <p>Қанағаттанарлықсыз</p>	<p>1. Емтихан сұрақтары бағдарламаға сәйкес емес. Жұмыс мүлде орындалмаған, теориялық қателер кездеседі.</p> <p>2. Практикалық жауап мүлде жоқ.</p> <p>3. Жауапта грамматикалық, терминологиялық қателер бар, логикалық жүйелілік бұзылған.</p>